

תפ"ח 43440/10/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת

18 דצמבר 2023

תפח"ע 43440-10-22 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני כבוד הנשיאה אסתר הלמן - אב"ד
כבוד השופטת יפעת שיטרית
כבוד השופטת אוסילה אבו-אסעד
מדינת ישראל המאשימה

נגד
הנאשם
פלוני

נוכחים :

בשם המאשימה : עו"ד עינת גוטסמן

בשם הנאשם : עו"ד יוסף חאזם

הנאשם בעצמו

הורי נפגעת העבירה

מתורגמנית לשפה הרוסית : הגב' אורה צ'רקסוב (מהשעה 09:00 עד השעה 09:40)

גזר דין

השופטת א. אבו - אסעד :

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון אשר הושג בתום הליך גישור, בביצוע עבירות מין בנכדתה של בת זוגו, קטינה אשר הנאשם היה לה לסב במשך כל חייה.

2. הסדר הטיעון שאליו הגיעו הצדדים כלל תיקון של כתב האישום והסכמה שהנאשם יודה ויורשע במיוחס לו בכתב האישום המתוקן (הוגש וסומן כא/1).

עמוד 1

3. ההסדר לא כלל הסכמה לגבי העונשים שיוטלו על הנאשם, והצדדים טענו לעניין זה באופן חופשי, לאחר קבלת שני תסקירים, אחד בעניינו של הנאשם ואחד בעניינה של נפגעת העבירה.

עובדות כתב האישום המתוקן העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה

4. על-פי כתב האישום המתוקן, א.ק. קטינה ילידת ספטמבר 2005 (להלן: "הקטינה") אשר מתגוררת עם משפחתה בישוב הנמצא בצפון הארץ.

הנאשם נשוי לסבתה של הקטינה (אמו של אבי הקטינה) מזה כ- 45 שנים. הנאשם שימש כאב לאביה של הקטינה מאז היותו ילד כבן 6 שנים, ושימש כסבא של הקטינה לאורך חייה.

במהלך שנת 2016, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, כאשר הקטינה הייתה כבת 11 שנים, הלכה הקטינה עם הנאשם וסבתה לחוף הים. במהלך שהותם בחוף, נכנסו הקטינה והנאשם לים במקום מרוחק מהחוף. בהיותם לבדם, הושיב הנאשם את הקטינה עליו. אותה עת לבשה הקטינה בגד - ים משני חלקים. הנאשם שאל את הקטינה באם היא רוצה שיגרד את גבה, הקטינה הסכימה והנאשם גירד את גבה של הקטינה. בהמשך, הכניס הנאשם את ידו מתחת לחלקו העליון של בגד הים שלבשה הקטינה, נגע וליטף את חזה תוך ששאל אותה האם מעשיו נעימים לה. הקטינה, אשר לא הבינה את משמעות מעשיו של הנאשם, אמרה שזה בסדר. בהמשך, הכניס הנאשם את ידו מתחת לחלקו התחתון של בגד הים שלבשה הקטינה, ליטף את איבר מינה ולחץ על המקום עד שהקטינה אמרה לו שמעשיו מסבים לה כאב.

במועד מדויק שאינו ידוע למאשימה, בשנים 2016-2017 לערך, במהלך חודשי הקיץ, התארחה הקטינה בבית הסבים ולנה שם, בחדר הממ"ד. בשעות הלילה, כשסבתה של הקטינה ישנה, ניגש הנאשם אל מיטתה של הקטינה וסגר אחריו את הדלת. הנאשם שאל את הקטינה האם היא מעוניינת שהוא יגרום לה להרגיש טוב, אמר לה להסיר את מכנסיה ותחתונה, פיסק את רגליה וליקק את איבר מינה ואת הדגדגן שלה עד שהיא ביקשה ממנו להפסיק.

בהמשך לאמור, ולאורך כשנה וחצי, במספר הזדמנויות שונות, כאשר הקטינה התארחה ולנה בבית הנאשם וסבתה, נהג הנאשם, בשעות הלילה לאחר שאשתו הייתה נרדמת, להיכנס לחדר בו לנה נכדתו - הקטינה, לומר לה להסיר את מכנסיה ותחתונה וללקק את איבר מינה ואת הדגדגן שלה עד הגיעה לסיפוק מיני. בחלק מאותן הזדמנויות, אמר הנאשם לקטינה לבוא עימו למחסן הנמצא בבניין מגוריו (להלן: "המחסן"), כדי לסייע לו. באותן הזדמנויות, נהג הנאשם לומר לנכדתו - הקטינה, להוריד את מכנסיה ותחתונה, לשבת על כיסא, והוא ליקק את איבר מינה ואת הדגדגן שלה עד שהיא הגיעה לסיפוק מיני. בחלק מאותן הזדמנויות, ליקק הנאשם ונגע בחזה של הקטינה ונישק אותה בצווארה ובגופה. בחלק מאותן הזדמנויות, הנאשם אף לחץ באצבעותיו על איבר מינה של הקטינה.

במספר מקרים במהלך אותה תקופה, הצטרפה הקטינה אל הנאשם בחדרו, נשכבה לידו במיטה וביקשה שיגרד בגבה. הנאשם נהג לגרד את גבה של נכדתו ובהמשך להכניס את ידיו לתוך מכנסיה, לומר לה להסיר את מכנסיה ותחתוניה, ולפסק את רגליה, ואז לגעת באצבעותיו באיבר מינה.

הקטינה אשר לא הבינה את פשר מעשיו של הנאשם בה, ולאחר שמעשיו הסבו לה הנאה פיזית, ביקשה מהנאשם, במספר הזדמנויות, שינשקה ושילקק את איבר מינה.

מספר פעמים במהלך אותה תקופה, חשף הנאשם את איבר מינו בפני נכדתו- הקטינה, וביקש ממנה לגעת בו וללטפו. כשהקטינה סירבה, לקח הנאשם את ידה והניחה על איבר מינו החשוף ואונן באמצעות ידה של נכדתו.

במהלך אותה תקופה, ביקש הנאשם מהקטינה שלא לספר להוריה על מעשיו.

בתחילת שנת 2018, חל נתק בין משפחת הקטינה לנאשם ולסבתה, נתק שנמשך עד אוקטובר 2019, אז חודש הקשר בין המשפחות שוב, והקטינה חזרה להתארח בבית הנאשם וסבתה.

החל מחודש 10/2019 ולאורך מספר חודשים, כאשר הקטינה התארכה ולנה בבית הנאשם וסבתה, חזר הנאשם לפקוד את מיטת הקטינה בלילות, לומר לה להסיר את מכנסיה ותחתוניה, וללקק את איבר מינה ואת הדגדגן שלה עד הגיעה לסיפוק מיני.

כאשר הגיעה הקטינה לגיל 15 וחצי בערך, היא החלה לגלות התנגדות למעשי הנאשם בה. כך שכל אימת שבה הנאשם פקד את מיטתה, נהגה הקטינה לומר לו להניח לה וסירבה לאפשר לו לגעת בה. הנאשם ניסה לדחוק בקטינה ושאל אותה האם היא אינה אוהבת אותו יותר, אך הקטינה נותרה בעמדתה.

במהלך שנת 2021, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נסעה הקטינה עם סבתה והנאשם למרכז קניות. באותן נסיבות, כאשר סבתה של הקטינה נכנסה לחנות והקטינה נשארה עם הנאשם ברכב, ליטף הנאשם את רגליה וירכיה של הקטינה.

בהמשך, נהג הנאשם להציע לקטינה לבוא אליו בלילה, אך הקטינה סירבה.

ביום 8/1/2022 התארחו הקטינה ומשפחתה בבית הנאשם והסבתא לחגיגת יום הולדת משפחתית. הורי הקטינה, שלא ידעו דבר אודות מעשי הנאשם, דחקו בקטינה לנשק את הנאשם על לחיו. הקטינה לא רצתה לעשות זאת והנאשם נישק את הקטינה על לחיה. בעת שהקטינה ומשפחתה עשו את דרכם בחזרה לביתם, לא עמד לקטינה עוד כוח, והיא סיפרה להוריה על הפגיעה שביצע בה הנאשם.

במעשיו המתוארים לעיל, עשה הנאשם מעשים מגונים בנכדתו הקטינה בעת שטרם מלאו לה 16 שנים, שלא בהסכמתה החופשית ולשם גירויו, ביזוי וסיפוק מיני.

5. בגין האמור, הורשע הנאשם בביצוע העבירות הבאות: **מעשים מגונים במשפחה** (מספר מקרים) - עבירה לפי סעיפים 351(ג)(2) + 348(ב) + 345(ב)(1) **לחוק העונשין**, התשל"ז - 1977 (**מעשים מגונים במשפחה** (מספר מקרים) - עבירה לפי סעיף 351(ג)(3) **לחוק העונשין**).

הראיות לעונש

6. בטרם נשמעו טיעוני הצדדים לעונש, הונחו בפנינו תסקיר בעניינו של הנאשם, ותסקיר אודות נפגעת העבירה. כמו כן, במסגרת ראיות המאשימה לעונש, שמענו את דברי אביה של הקטינה, ובמסגרת טיעוני הנאשם לעונש הוגשה אסופת מסמכים רפואיים בעניינו של הנאשם, בכפוף להסתייגות שהועלתה מצד המאשימה שלפיה, תסכים להגשת החומר כראיה לעצם אמירת הדברים אך לא לתוכנם (החומר הוגש וסומן כ- ענ/1). עוד הוסכם על הצדדים שב"כ הנאשם יהיה רשאי להגיש חומר רפואי נוסף בעניינו של הנאשם. לתכלית זו התקיים ביום 29/11/2023 דיון נוסף לשם השלמת טיעון לעונש. במסגרתו, השלימו ב"כ הצדדים טיעוניהם בנוגע לחומר הרפואי "העדכני" שהוגש ע"י ב"כ הנאשם [הוגש וסומן ענ/3], ואשר הועבר מבעוד מועד לב"כ המאשימה לשם קבלת התייחסות מאת שירות בתי הסוהר באשר למצבו הרפואי של הנאשם [התייחסות שב"ס הוגשה וסומנה עת/2].

תסקיר שירות המבחן בעניין הנאשם

7. בתסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם, הנושא תאריך 30/5/2023, סקר שירות המבחן את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, את תולדות חייו, את מערכת היחסים בין הנאשם ובת זוגו (פרודתו כיום), את הקשר של הנאשם עם אבי הקטינה ועם הקטינה עצמה, את מצבו הרפואי והנפשי, התפתחותו המינית והרגליו המיניים, ההיסטוריה העבריינית והערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום. מפאת צנעת הפרט, יובאו להלן אך עיקר הדברים והחלקים הרלוונטיים בתסקיר האמור לגזירת העונש.

8. הנאשם, כבן 76, יליד אוקראינה, פרוד, אב לאחד (כבן 43), והוא נעדר עבר פלילי. לדברי הנאשם, בת זוגו הייתה נשואה בעבר, ומנישואיה הראשונים נולד בנה הבכור שהיה כבן 5 בעת שהנאשם התחתן עם אמו (סבתה של הקטינה). הנאשם לדבריו אימץ את אבי הקטינה וגידל אותו כאילו היה בנו. בנה של זוגתו הינו כבן 51 היום, אב לשלושה ילדים, ביניהם הקטינה, ולדברי הנאשם הוא נהג בהם לאורך השנים כבנכדיו שלו.

9. בהתייחס למצבו הרפואי, ובהתאם למסמכים רפואיים שהוצגו בפני שירות המבחן, עולה כי הנאשם עבר מספר ניתוחים להסרת גידול בראשו, וכי הנאשם סובל כיום ממספר רב של מחלות כרוניות, ביניהן

הפרעות בהליכה, סחרחורת ועייפות יתר. באשר למצבו הנפשי, הנאשם שלל מחשבות אובדניות או צורך במעקב פסיכיאטרי. בעבר הנאשם סבל מאי יציבות אך לא היה במעקב בשירות בריאות הנפש. בבדיקה אצל שירות המבחן נמצא הנאשם כמאוזן מבחינה רגשית, הוא שולל מחשבות אובדניות או תוקפניות, אובחן כסובל מהפרעת הסתגלות על רקע דיכאון, אך מבחינה נפשית לא קיימת אצלו מגבלה תפקודית.

10. באשר להרגליו המיניים, שלל הנאשם משיכה לקטינות או צריכת שירותי מין בתשלום. הנאשם שיתף כי בעקבות הניתוחים שעבר, והטיפול התרופתי המאסיבי שניתן לו, הוא החל לסבול מקשיים בתפקוד המיני והתקשה להגיע לזקפה ועוררות מינית. לדבריו הוא קיבל זאת בהבנה מלאה והשלים עם העובדה שחיי המין שלו הסתיימו. בהתאם הוא הפסיק לקיים יחסי מין עם אשתו כשנה טרם התחלת ביצוע העבירות המיוחסות לו.

11. באשר לעבירות נשוא כתב האישום המתוקן, הנאשם מסר כי בעת ששהה ביחידות עם הקטינה, הקטינה הייתה מבקשת ממנו לכסותה בשמיכה ולשבת לידה במיטה ואף פיתתה אותו לגעת בה ונהגה להפשיל את מכנסיה מרצון. הנאשם הודה כי ביצע בקטינה מין אורלי במספר הזדמנויות, אך לתפיסתו הקטינה חוותה הנאה אמיתית ממעשיו, ולפיכך הוא חפץ להמשיך ולתת לה תחושה נעימה של עונג מיני וסיפוק. מחד גיסא, הנאשם הצהיר כי הוא מקבל אחריות על ביצוע העבירות, ומאידך גיסא, הנאשם השליך את מעשיו על רצונותיה של הקטינה והעובדה שזו לא ביטאה התנגדות למעשיו ואף נהנתה מהם. עוד ציין הנאשם, כי בעת שביצע את העבירות הוא לא חשב שמעשיו פסולים. הנאשם התקשה לבטא אמפתיה כלפי הקטינה, וטען כי לא גרם לה למצוקה או לטראומה רגשית, כיוון שלא כפה את עצמו עליה ולא ביצע בה מעשי אינוס שכוללים חדירה. לדברי הנאשם, הקטינה חשפה את מעשיו בפני הוריה כיוון שימים ספורים קודם לכן הוא הודיע לה שבכוונתו לספר להוריה על מעשיו ומשכך פעלה זו באופן שבו פעלה מתוך רצון להקדים תרופה למכה. הנאשם מסר כי כיום ובדיעבד הוא מבין שגילו המתקדם וקשיי תפקודו בתחום המיני עמדו בבסיס מעשיו, מאחר והתקשה להגיע לעוררות מינית וזקפה, וסבר כי הקטינה, לאור גילה הצעיר, תצליח לעורר תגובה פיסית אצלו. עוד ציין הנאשם כי חשב לחדול ממעשיו, אבל המשיך בהתנהלותו מכיוון שלפי תפיסתו, כאמור, הקטינה הביעה רצון והנאה ממעשיו.

12. כגורמי סיכוי שקל שירות המבחן את היות הנאשם נעדר הרשעות קודמות ואת אורח החיים התקין והמסתגל שניהל לאורך השנים.

13. כגורמי סיכון שקל שירות המבחן את אופי העבירות, חומרתן, את פרק הזמן שבמהלכו בוצעו העבירות, ואת הנזקים שנגרמו בעטיין לנפגעת העבירה. כן נשקלה על ידו התרשמותו מכך שהנאשם מחזיק בעיוותי חשיבה המייחסים לנפגעת העבירה, הקטינה, עולם מיני כשל אישה בוגרת, המשליך על יכולתה ליתן הסכמה, להביע רצון, ליזום ואף לפתות. עוד התרשם שירות המבחן מקשייו של הנאשם לבחון את הפסול שבמעשיו, את חומרתם ואת גישתו הקורבנית כלפי הסביבה. כמו כן, שקל שירות המבחן את הקושי של הנאשם לבטא אמפתיה כלפי נפגעת העבירה, את תפיסתו כי עם הזמן היא תשכח את

הפגיעות שגרם לה, וכן את הקושי של הנאשם לקחת אחריות על מעשיו. כמו כן, שקל שירות המבחן את הרצון שביטא הנאשם לחזור ולנהל מערכת יחסים משפחתית עם אשתו, בני משפחתו ועם נפגעת העבירה.

14. מסיכום האבחון עולה כי **קיימת רמת סיכון להישנות עבירות נוספות בעתיד**. כמו כן, ולנוכח חומרת העבירות והנזקים שנגרמו בעטיין לנפגעת העבירה, שירות המבחן קבע כי **אין באפשרותו להמליץ על חלופות ענישה או שיקום במסגרת שירותו, והמליץ על הטלת ענישה הרתעתית חד משמעית על הנאשם שתמחיש עבורו את הפסול שבמעשיו**. עוד המליץ שירות המבחן כי, במידה ויוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל, הרי שצרכיו הטיפוליים יבחנו ע"י גורמי שב"ס.

תסקיר נפגעת העבירה מיום 11/5/2023 וראיות המאשימה לעונש

15. מפאת צנעת הפרט, נביא להלן עיקרי הדברים המפורטים בתסקיר בלבד, ונסקור אך מקצת מהערכות ומסקנות עורכת התסקיר בעניינה של הקטינה.

16. תסקיר נפגעת העבירה כולל מידע מעמיק, מפורט ועתיר תיאורים קשים, חלקם אודות רגשות הורי הקטינה וחלקם אודות רגשות הקטינה עצמה, האופן שבו היא רואה את תקופת הפגיעה ומצבה הרגשי המורכב היום. קריאת התסקיר כלל אינה קלה, והדברים הכלולים בו נוגעים ללב.

סוד סיפור הפגיעה בקטינה נשמר במשך שנים ארוכות. לדברי הקטינה, הנאשם החל לפגוע בה בהיותה סביב הגילאים 10 עד 11 שנים. לאורך שנים הנאשם נהג לפגוע בה כל אימת שהייתה מגיעה לישון בבית הסבים. הקטינה תיארה כי רק לאחר שהתבגרה, היא התחילה להבין שמהו לא טוב קורה לה, והיא החלה להתרחק מהנאשם. לדברי הקטינה, במשך כל אותה תקופה שבה הנאשם פגע בה, הוא נהג לומר לה שמדובר בסוד ששניהם חולקים ביניהם ושסוד לספר עליו לאחרים. עולה מדברי הקטינה כי במשך תקופה ארוכה הייתה לה התלבטות האם לחשוף ולגולל את המעשים שבוצעו בה בפני הוריה, מאחר והיא חששה שהם לא יאמינו לה ולא יסמכו עליה מפאת גילה הצעיר. כמו כן, היו לה חששות מכך שהחשיפה תשנה את פני המשפחה כולה, כפי שאכן קרה.

באשר להשלכות הפגיעה על הקטינה, צוין בתסקיר כי הקטינה נפגעה במשך תקופה ממושכת, החל מהגילאים 10-11 המהווים שלב בגיל החביון ועד לגיל ההתבגרות. הפגיעה המינית הממושכת התרחשה מצד סבה, אשר היווה עבורה דמות משמעותית, אותו אהבה וכלפיו רחשה אמון וביטחון. צוין כי מדובר בגילוי עריות, שהינו טראומה קשה מנשוא, היוצרת שבר בין-אישי עמוק. זו היא טראומה של בגידה באמון, היוצרת חוויה של אובדן שליטה, חוסר אונים, המשבשת את בוחן המציאות, פוגעת בתהליך ההתפתחות והופכת את סדרי העולם של הנפגעת כפי שקרה לקטינה - נפגעת העבירה.

הקטינה תיארה בלבול לאורך זמן וחוסר הבנה של מידת ומהות הפגיעה הכרוכה במעשי סבה (הנאשם) כלפיה. בהגיעה

לגיל ההתבגרות, כאשר החלה להבין כי המעשים המיניים מצד הסב אינם תקינים, החמיר הקונפליקט הפנימי אצלה והגיע לכדי מצוקה קשה וחריפה כפי שיתואר בהמשך.

באשר לתקופה המאוחרת יותר ועד היום, הרי שהחל מהתקופה שבה הקטינה הייתה לקראת הגילאים 14-15, תקופה שבה החלה להבין את הפסול שבמעשיו הפוגעניים של הנאשם, התחילו ללוות את הקטינה רגשות אשמה הן בשל עצם האירועים והן בשל הכאב העמוק שנגרם להוריה מרגע חשיפת הפגיעה המינית.

עוד צוין בתסקיר, כי תחושות האשם הכבדות והגועל העצמי הובילו את הקטינה למחשבות אובדניות ולפגיעה עצמית.

השלכות הפגיעה המינית המתמשכת אינן נוגעות לקטינה בלבד, אלא שהם יצרו כאוס מוחלט בחיי המשפחה. הורי הקטינה מצויים במשבר עמוק ובכאב אינסופי, וההשלכות באות בקרב כל אחד מהם, ביחד ולחוד. המשפחה נותרה פצועה, מדממת וכואבת, ובעיקר מאוד בודדה.

לדברי עורכת התסקיר, הקטינה נמצאת בהליך טיפולי פרטני, וניכר כי מתחיל להיווצר בינה לבין המטפלת קשר שייתכן ויאפשר לה לעבד את החוויה הטראומטית שעברה. יחד עם זאת, וכפי שציינה המטפלת, ייתכן ולא כל השלכות הטראומה באות לידי ביטוי היום, וייתכן ורבדים נוספים ייחשפו בעת התבגרותה של הקטינה.

עורכת התסקיר מציינת בסיכום התסקיר, כי הנאשם פגע מינית בקטינה במשך שנים, ובפועלו כאמור הוא עיוות עבורה את תפיסת המציאות, הן החיצונית והן הפנימית. לפגיעה המינית השלכות רבות על התפתחותה ותפקודה של הקטינה.

17. כחלק מראיות המאשימה לעונש, נשמעה עדות אבי המתלוננת (להלן: "האב"), אשר מסר במהלך הדיון מיום 16/7/2023, כי לאורך כל השנים הוא שאף להקים בית, ובו לגדל את ילדיו, ולהקנות להם ערכים של כבוד בחברה וביחסים, ערכים של טוב ורע, ערכי אישיות, חופש בחירה, ובסיס להצלחה בחיים. כל שאיפותיו אלה התעוותו ואוינו במשפחתו הקרובה ביום אחד, שבו נודע לו ולבני משפחתו כי במהלך שנים רבות ובשיטתיות אכזרית אותו אדם שקראו לו סבא ניצל את תמימותה של הקטינה בעודה נמצאת בגיל הרך, והוא חזר על המעשים המגונים פעם אחר פעם בכל הזדמנות שבמהלכה ביקרה הקטינה בבית הסבים. לאורך שנים סחט וניצל הנאשם את מעמדו כמבוגר האחראי, גרס ורוקן את נפשה של הקטינה. עוד מסר האב כי בתו הקטינה הייתה טרף לפושע מתוכנן, מנוסה, חסר רגשות ורגישות כאחד. בסופו של דבר הקטינה מצאה כוחות לחשוף את הזוועה, כשהיא מבולבלת ומלאה רגשות של אשמה עצמית, עם ערכים מעוותים כלפי היחסים והחברה, ועם ניסיונות אובדניים. לדבריו, הקטינה מטופלת כיום, אך היא סובלת ולא מצליחה לראות את צבעי החיים. הנאשם הפך את הקטינה מילדה מלאת חיים ותשוקה, קשובה ואכפתית, לדמות עיוורת ללא רצון לחיות, הסובלת מחרדות וחשדנות, חוסר אכפתיות, אובדן עקרונות, ניסיונות לגרום נזק לעצמה וכוונות לסיים את חייה. לדברי האב, הקטינה דוחה כל קשר עם המין הגברי, כולל מבני משפחתה והוא בתוכם. עוד הוסיף האב כי בתו הקטינה עוברת הליך טיפולי אינטנסיבי ע"י פסיכולוגית המתמחה בעניין, וכל יום היא מתמודדת מחדש

עם האתגרים הקשים שהונחתו עליה, ומונעים ממנה התפתחות נורמאלית בחיים. לדברי האב, כל אלה הם תוצר של מעשיו של אדם אחד רשע ומרושע - הנאשם, והשפעתם היא לאורך שנים ארוכות. מעשיו אלה של הנאשם גרמו לילדה בגיל 17 להיטבל בטרואמה נפשית והאשמה עצמית, ומנעו בעדה את היכולת להתפתח. לדברי האב, פרט לפגיעה הקשה בקטינה עצמה, הרי שכל המשפחה התפרקה. בני המשפחה חשים רגשות אשמה עצמית מאחר ולא היו ליד בתם, לא הצילו אותה ולא עזרו לה. מעבר לכך, המשפחה עוברת תקופה קשה, לילות ללא שינה, ימים ללא שלוה, ופחד שהבת שלהם, הקטינה, תעשה לעצמה נזק או תשים קץ לחייה.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

18. ב"כ המאשימה הגישה טיעון לעונש בכתב (הוגש וסומן עת/1) והשלימה את טיעוניה בעל פה בפנינו. המאשימה טענה כי גם אם נמצא מקום לקבוע כי שרשרת העבירות שביצע הנאשם מהווה "אירוע אחד", הרי שמדובר באירוע המורכב מעשרות מעשים, שלגביו יש לקבוע מתחם ענישה אשר ישקף באופן ראוי והולם את חומרת המעשים, ובאופן כזה שהעונש המקסימאלי האפשרי שניתן להטיל בגין האירוע כולו יהיה העונש שמתקבל מצבירת עונשי המקסימום בגין כל אחד מהמעשים הכלולים באירוע (בהתאם להוראות סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982).

19. לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם כלפי הקטינה **נע בין 7 - 15 שנות מאסר בפועל**.

20. ב"כ המאשימה עמדה על הפגיעה החמורה של הנאשם בערכים המוגנים והמהותיים, ובכללם, שלמות גופה ונפשה של הקטינה, בטחונה, כבודה, וחופש בחירתה. כמו גם צוינה הפגיעה בתא המשפחתי, שעה שמדובר בעבירות שבוצעו כלפי קטינה בתוך המשפחה, כאשר הנאשם בגד באמון שרחשו לו הקטינה ובני משפחתה ורמס אותו ברגל גסה, ואף חטא לתפקידו כמבוגר, מגן ואחראי - סבא. כן הפנתה ב"כ המאשימה למדיניות הענישה המחמירה בעבירות מין כלפי קטינים, ובפרט כאשר עסקינן בעבירות מין המבוצעות בקטינים על ידי בן משפחה, וכבענייננו הסב של המתלוננת.

21. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, התייחסה ב"כ המאשימה לעובדה כי הנאשם ניצל את מעמדו, מרותו וסמכותו כסב, את גילה הצעיר של נכדתו, את תמימותה, את האמון המוחלט שנתנה בו, ובמקום לשמש לה כסב מגן ותומך, השתמש בה הנאשם לסיפוק צרכיו ויצריו המיניים כרצונו.

לטענת ב"כ המאשימה, חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות הוא מלא, הוא היוזם, הוא הפוגע, הוא המהתל והוא האחראי באופן מלא על העבירות ותוצאותיהן.

עוד נטען, כי הנאשם תכנן את צעדיו וניצל את פרק הזמן שבו ניתן בו אמון מצד בני משפחתו לשהות עם נכדתו הקטינה ביחידות וזאת כדי לבצע בה עבירות מין, כאשר הימשכות הפגיעות לאורך השנים מלמדת כי אין עסקינן במעידה חד פעמית או באיבוד שליטה חד פעמי.

לעניין הנזק הצפוי מביצוע העבירות והנזק שנגרם בפועל, טענה המאשימה כי מעבר לנזק הטבוע הצפוי מהעבירות שביצע הנאשם, הכולל פגיעה קשה בגוף ובנפש, הרס הילדות המשליך על תקופת הבגרות, גזל התום והטוהר ועוד, ניתן ללמוד על עוצמת הפגיעה במקרה דנן מעיון בתסקיר נפגעת העבירה המפרט את היקף הפגיעה בקטינה, ומלמד על השלכות הפגיעה ההרסניות עליה ועל בני משפחתה, כמובא בתסקיר. עוד נטען כי הפסיקה קובעת, כי כאשר מדובר בגילוי עריות, שהיו לשגרה רצופת שנים, כבענייננו, הרי שמידת הפגיעה בקורבן היא לאין שיעור.

עוד נטען ע"י ב"כ המאשימה, כי מעשי הנאשם נעשו על בסיס ניצול המשתרע על פני מספר מישורים: הנאשם ניצל את מעמדו כסב מול הקטינה ואת תלותה בו והפר אמון זה באופן בוטה; הנאשם ניצל אמון שנתנו בו בני משפחתו אשר ללא חשש אפשרו לקטינה להיות לבדה עם הנאשם, ולא עלה על דעתם שהסכנה הגדולה אורבת לה דווקא בין כותלי הבית; הנאשם ניצל גישה נוחה וזמינות שהייתה לו לקורבן בהיותו סבה; והנאשם ניצל את פערי הכוחות הדרמטיים בינו לבין נכדתו, פער של כ- 60 שנים האוצר בתוכו משמעויות רבות ורבדים רבים מבחינה פיזית, מנטאלית, ונפשית, כל זה בראי העובדה שמדובר בסב.

אשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות, טענה המאשימה כי תסקיר שירות המבחן מלמד כי הנאשם מאשר שהוא גילה עניין מיני בנכדתו הקטינה, שבעת ביצוע העבירות הוא לא חשב שמעשיו פסולים ומכאן כנראה הקושי שלו לבטא אמפתיה כלפי קורבנו, עד כדי כך שהשליך על הקטינה פתיחות. לטענת המאשימה, ניתן להסיק שמדובר בנאשם המרוכז בעצמו, פועל לשם רווחתו האישית כאשר השיקול היחיד שעמד לנגד עיניו והדריכו היה סיפוק יצריו המעוותים.

המאשימה הפנתה למדיניות הענישה הנהוגה, הפנתה לפסיקה הנוהגת, וביקשה לקבוע את מתחם הענישה כפי שהובא לעיל.

22. אשר לעונש ההולם לנאשם בתוך המתחם, התייחסה ב"כ המאשימה לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, וטענה כי בנסיבות העניין מרבית השיקולים אינם פועלים לטובת הנאשם. כך לעניין פגיעת העונש בנאשם, לטענת המאשימה, גילו של הנאשם (יליד 1947) ומצבו הבריאותי, לא מנעו ממנו מלפגוע מינית בנכדתו, שוב ושוב. לטענת המאשימה צפויה ככל הנראה פגיעה בנאשם כתוצאה מהעונש, אך אין מדובר בפגיעה חריגה מכל בחינה. נטען, כי באיזון שבין נסיבותיו האישיות של הנאשם לבין חומרת מעשיו, העונש הקבוע בצד העבירות, משך הזמן בו בוצעו העבירות והשלכות מעשי הנאשם על הקורבן, הכפ נוסה לטובת ענישה מוחשית ומשמעותית.

לטענת המאשימה, הנאשם לא נטל אחריות אמיתית ומלאה על מעשיו, נטה להשליך אחריות על הקטינה ולא גילה

אמפתיה לקורבנו. לפיכך, שירות המבחן עצמו ממליץ על ענישה הרתעתית חד משמעית.

לעניין היעדר עבר פלילי, נטען על ידי המאשימה כי אין לזקוף משקל כלשהו לנתון זה לטובת הנאשם, זאת נוכח ריבוי המעשים שביצע ומשך התקופה בה ביצע מעשים אלה, השקולים לעבר פלילי.

אומנם הנאשם הודה במעשים וחסך מנכדתו את הצורך במתן עדות בבית המשפט, דא עקא שהתסקיר שהוגש בעניינו חושף תמונה של נאשם אכזרי במיוחד, שאינו מגלה אמפתיה כלפי נכדתו, ואף אינו בוחל מלהשליך את האחריות עליה. הנאשם סובל מעיוותי חשיבה, ממזער מחומרת מעשיו, ומתקשה לראות את הפסול שבאלה. עורכת התסקיר קבעה שקיימת רמת סיכון להישנות העבירות, ובסופו של יום לא באה בהמלצה טיפולית, אלא המליצה על ענישה הרתעתית שתבהיר ותחדד לנאשם את הפסול שבמעשיו.

לעניין מצבו הבריאותי של הנאשם, טענה המאשימה כי מצב בריאותי קשה של עבריין אינו מקנה לו פטור מעונש מאסר בפועל בגין מעשיו, וכי גורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ערוכים לטפל באסירים במצבים בריאותיים שונים, לרבות מורכבים וקשים. ב"כ המאשימה הפנתה לגזר-דין שניתן ע"י בית משפט זה בתיק 54892-11-20 (הרכב בראשות כב' סגן הנשיאה, השופט אשר קולה), שבמסגרתו נגזר דינו של נאשם יליד 1951 חולה פוליו שמתנייד על כיסא גלגלים שהורשע ב- 8 מקרים בלבד של מעשים מגונים בנכדתו למאסר בפועל לתקופה ממושכת (7 שנים), ובמסגרתו בחן בית המשפט את הלכת לופליאנסקי וקבע שהחריגים שנקבעו לא חלים ואינם מצדיקים סטייה לקולה ממתחם הענישה. באותו מקרה, כך נטען, הסניגור הניח בפני בית המשפט מסד ראייתי לדיון לפי הלכת לופליאנסקי, דבר שלא נעשה בעניינו.

בדיון המשלים אשר התקיים ביום 29/11/2023, ב"כ המאשימה התייחסה לאסופת המסמכים הרפואיים שהוגשה על ידי הנאשם, וכאמור הגישה מסמך ובו התייחסות מטעם שירות בתי הסוהר לאותו חומר רפואי [עת/2]. בגדרו של המסמך האמור פורטה באופן כללי הפרוצדורה הרפואית הנוהגת בשירות בתי הסוהר, ובסופו הובאה התייחסות פרטנית למצב הנאשם. בשורה האחרונה עולה, כי שירות בתי הסוהר יכול ומסוגל להעניק לנאשם את הטיפול הרפואי הנדרש לו, וזאת לאחר שבחן את החומר הרפואי העדכני שהוגש בעניינו.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה, בהתייחס לסעיפים 40'ו- ו-40'ז לחוק העונשין, כי על מנת שהנאשם יפנים את הפסול שבמעשיו, ונוכח מסוכנותו הברורה של הנאשם, קיים צורך בענישה מכאיבה שתרתיע את הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת. בנוסף, ועל פי ההלכה הקיימת יש צורך להחמיר בעבירות מין, ובפרט בעבירות מין המבוצעות בקטינים בתוך המשפחה, כפי עניינו, זאת לצורך הרתעת הרבים.

עוד הפנתה המאשימה בטיעוניה להוראת סעיף 355 לחוק העונשין ולעונש המזערי שנקבע במסגרתו.

23. סופו של דבר, עתרה ב"כ המאשימה להטיל על הנאשם ענישה משמעותית, הכוללת מאסר בפועל בתוך מתחם הענישה ההולם אשר תביא לידי ביטוי את ריבוי העבירות, תדירותן, חומרתן, ואת מערכת

היחסים בין הנאשם לקורבנו. כן עתרה להטלת ענישה נלווית מרתיעה, לרבות פיצוי משמעותי לטובת המתלוננת, מאסר על תנאי ממושך, וקנס כספי או מאסר תמורתו.

טיעוני הנאשם

24. ב"כ הנאשם הגיש טיעונים לעונש בכתב (הוגשו וסומנו ענ/2), והשלים את טיעוניו בעל פה בישיבת הטיעונים לעונש שהתקיימה ביום 16/7/2023. כמו כן, הנ"ל השלים את טיעוניו לעניין מצבו הבריאותי של הנאשם, בישיבה של יום 29/11/2023.

25. לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם הורשע במספר עבירות המהוות אירוע אחד על-פי מבחן הקשר ההדוק, ועל כן יש לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו ולגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

26. עוד נטען, כי מבלי להקל ראש בחומרת המעשים שביצע הנאשם כלפי הקטינה, ובמידת הפגיעה בערכים המוגנים בסוג זה של עבירות, ובהתחשב בנסיבותיו של הנאשם, נראה כי מידת הפגיעה בערכים החברתיים הרלוונטיים אינה נמצאת במדרג גבוה, ולכן יהא זה מן הראוי ומן הצדק לקבוע מתחם ענישה אחד ולמקם את עונשו של הנאשם בתוכו, ברף התחתון.

27. ב"כ הנאשם הפנה בטיעוניו לשורה של פסקי-דין שיש בהם לדידו כדי ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, וביקש להתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לרבות העובדה שהנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה הוא ברף הנמוך; הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות קשורות למצבו הבריאותי; יכולתו של הנאשם להבין את אשר עשה ואת הפסול שבמעשיו, בהינתן גילו המבוגר ומחלותיו שאילצוהו לעבור ניתוחים וליטול תרופות שהשפיעו עליו; יכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירות, ומידת השליטה שלו על מעשיו, לרבות עקב התגרות נפגעת העבירה בו; כל אלה, לטענת ב"כ הנאשם, הן בגדר נסיבות לקולא שאמורות להישקל בעניינו של הנאשם.

28. בעניין מתחם הענישה ההולם נטען, כי סקירת פסיקתם של בתי המשפט השונים בהקשר לעבירות שבהן הורשע לנאשם מלמדת כי מתחם העונש ההולם **נע בין 14 חודשי מאסר ועד 40 חודשים מאסר בפועל**.

29. לטענת ב"כ הנאשם, בנסיבות המקרה יש מקום לחרוג ממתחם הענישה לקולא מטעמי צדק, זאת לאור מצבו הבריאותי של הנאשם, בזיקה למה שנקבע בהלכת לופליאנסקי.

בהקשר לטענה אחרונה זו, אשר הועלתה ע"י ב"כ הנאשם בכלליות רבה יש לומר, ניתנה הזדמנות לב"כ הנאשם להשלים את הטיעון ולשם כך הותר לו להגיש חומר רפואי עדכני בעניינו של הנאשם [מוצג ענ/3]. מעיון באותו חומר

רפואי עולה כי מדובר בסיכום רפואי של רופא משפחה בקופ"ח הסוקר את המחלות מהן סובל הנאשם והתרופות שהוא מקבל בגיבן. כמו כן קיימת בתיעוד הרפואי האמור אינדיקציה לכך שהנאשם עבר לפחות שני ניתוחים נוירו-כירורגים וכי הוא נמצא במעקב נוירולוגי. באחד המסמכים הרפואיים ישנה קביעה מפורשת של רופא נוירולוג לעניין כשירותו של הנאשם לקבל רישיון נהיגה. כמו כן, קיים מסמך רפואי אחד של רופא פסיכיאטר שאין בו דבר מיוחד מעבר לסקירת דברי הנאשם.

ב"כ הנאשם היה ער להתייחסות שב"ס לאותם מסמכים רפואיים, ובטיעונו המשלימים הוא ביקש להתחשב במצבו הרפואי ובגילו של הנאשם בבוא בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם, מבלי להצביע ו/או להעלות טיעון סדור להחלת הלכת לופליאנסקי.

30. באשר לעונש הקונקרטי שאמור להיגזר על הנאשם, הרי שבעניין זה ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לרבות בגילו המבוגר של הנאשם (כבן 76), שהוא אדם חולה שעבר ניתוחים רבים, אינו עובד ומתקיים מקצבת נכות מטעם המוסד לביטוח לאומי. בנוסף, ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בפגיעה הכרוכה בהטלת העונש האמור על הנאשם ועל בני משפחתו. בהקשר זה ציין, כי מאז היוודע דבר ביצוע המעשים מושא כתב האישום המתוקן על ידי הנאשם, האחרון מנודה על ידי בני משפחתו, שנטשו אותו כולם כאחד לרבות אשתו. הנאשם אף איבד את זכותו להתגורר בדירתו לאחר שאשתו "גירשה" אותו מהבית.

כן ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בכך שהנאשם נטול עבר פלילי, ובכך שהוא נטל אחריות על מעשיו. כמו כן נטען כי, לאחר גילוי המעשים ע"י בני משפחתו, הוא ניסה לשים קץ לחייו.

בנוסף נטען, כי לנאשם נסיבות חיים קשות שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירות. בעניין זה הפנה ב"כ הנאשם לנתונים העולים מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם, שלפיהם הנאשם איבד את בנו בכורו בהיותו בגיל צעיר, עלה מאוקראינה, ולקה במחלות, חלקן כרוניות, שאילצו אותו לעבור ניתוחים רפואיים.

31. לטענת ב"כ הנאשם, שיקולי הרתעה אישית והרתעת הרבים רלוונטיים אך ורק לצורך קביעת עונשו של הנאשם בתוך המתחם, ולא ניתן לחרוג מכוחם ממתחם העונש ההולם.

32. עוד ביקש ב"כ הנאשם להתחשב במצבו הכלכלי והסוציו-אקונומי הירוד של הנאשם בעת קביעת שיעור הקנס.

33. בהתחשב בכל הנתונים, ביקש ב"כ הנאשם שלא למצות את הדין עם הנאשם, ולגזור את דינו ברף התחתון של המתחם.

34. לקראת סיומו של הדין מיום 29/11/2023 נשמעו לפנינו דברי הנאשם. במסגרתם ביקש הנאשם, מספר פעמים, להביע את צערו על המעשים שביצע, והביע תמיהה הכיזד הדבר קרה לו. בד בבד שב והדגיש שלא מדובר באונס או חדירה. כן ביקש הנאשם להתחשב במצבו הרפואי המורכב.

דין והכרעה

35. על פי סעיף 40ב' לחוק העונשין, העיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה, שמשמעותו היא, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו, ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

36. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, בבוא בית המשפט לגזור את עונשו של נאשם בגיר, בית המשפט נדרש לערוך בחינה תלת שלבית. בשלב הראשון, על בית המשפט לקבוע האם מדובר באירוע אחד, או במספר אירועים. בשלב השני, על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם על פי אמות המידה שנקבעו בסעיף 40ג' לחוק העונשין, שהן הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי המפורט בסעיף 40ט' לחוק העונשין. בשלב השלישי, ייקבע העונש הראוי לנאשם בתוככי המתחם, או תוך סטייה ממנו, אם החוק מאפשר זאת (סטייה לקולא בהסתמך על שיקולי שיקום בהתאם לסעיף 40ד' לחוק העונשין, או סטייה לחומרא בשל שיקולי הגנה על שלום הציבור בהתאם לסעיף 40ה' לחוק העונשין) (ראו לדוגמה -ע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל**, (פורסם במאגרים המשפטיים, 05.08.2013); ע"פ 3244/22 **מדינת ישראל נ' אלירן ערן**, (פורסם במאגרים המשפטיים, 20.09.2022); אורן גזל-אייל "מתחמים לא הולמים: על עקרון ההלימה בקביעת מתחם העונש ההולם", משפטים על אתר ו, עמ' 4, תשע"ג-2013).

יש לציין, כי רשימת השיקולים שעל בית המשפט לקחתם בחשבון בבואו לגזור את הדין, אינה רשימה סגורה. השיקולים שנמנו לעיל אינם באים לגרוע מסמכותו של בית המשפט לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לשם קביעת המתחם או נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לשם קביעת העונש המתאים (סעיף 40 יב' לחוק העונשין).

37. לאחר שעמדנו על המסגרת הנורמטיבית, נפסע להלן בשבילי עקרונות הבניית שיקול הדעת שהותוו בסיומן א', פרק ו' של חוק העונשין, לשם גזירת דינו של הנאשם.

38. עבירה אחת או ריבוי עבירות - כפי העולה מעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם הורשע במספר עבירות מין במשפחה (מעשים מגונים). בפסיקה נקבע כי מקום בו עסקין במספר עבירות אשר קיים ביניהן קשר ענייני הדוק, ואשר ניתן להשקיף עליהן כעל מסכת עבריינית אחת, הרי שאלה ייחשבו לאירוע אחד (ראו ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל**, (פורסם במאגרים המשפטיים, 29.10.2014); ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל**, (פורסם במאגרים המשפטיים, 03.09.2015); ע"פ 1272/22 **פלוני נ' מדינת ישראל**, (פורסם במאגרים המשפטיים,

03.05.2022)). אם מדובר בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע בית המשפט מתחם עונש הולם לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכלל העבירות בשל אותו אירוע.

בענייננו, דומה כי לא יכול להיות חולק על כך שניתן להתייחס לכלל העבירות שבהן הורשע הנאשם כאל אירוע אחד, לצורך קביעת המתחם, וזאת בהתקיים קשר ענייני הדוק בין המעשים. בנסיבות העניין הדבר אף עולה בקנה אחד עם עתירת הצדדים שלפנינו לקביעת מתחם אחד לכלל המעשים, כל צד בהתאם למתחם שעתר לו.

39. בטרם ייקבע מתחם העונש, ראוי ליתן את הדעת לכך שבגין העבירות שבהן הורשע הנאשם קבע המחוקק (בסעיף 355 לחוק העונשין) עונש מזערי- רבע מהעונש המרבי הקבוע לצד העבירה. במקרה דנן הנאשם הורשע בעבירות מין במשפחה - מעשים מגונים (מספר מקרים), כאשר העונש המרבי בגין כל עבירה שכזו עומד על 15 שנות מאסר. רבע העונש המרבי עומד על 3.75 שנים בגין כל אחת מהעבירות, שחלקו יכול להינתן במאסר על תנאי.

מתחם העונש ההולם

40. כאמור, מתחם העונש ההולם נקבע על פי הערך החברתי המוגן שנפגע עקב ביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

41. כפי העולה מכתב האישום המתוקן, הנאשם הורשע בביצוע שורה של עבירות מין במשפחה - מעשים מגונים (מספר מקרים), שביצע במשך כ- 5 שנים בנכדתו הקטינה, ואשר החלו בעת שהייתה כבת 11. המעשים החלו במהלכו של בילוי משפחתי תמים בים של הקטינה עם הסבים שלה, אז החל הנאשם לגעת בגופה של הקטינה ולפגוע בה מינית. מאז אותו מקרה, במספר הזדמנויות שבהן ביקרה הקטינה בבית הסבים וישנה אצלם, נהג הנאשם לפקוד בלילות את החדר בו שהתה הקטינה, בשעות הלילה כאשר סבתה הייתה ישנה, פגע בה וניצל אותה בכך שביצע בה מעשים מגונים, כמתואר בכתב האישום המתוקן. מעשים אלה כללו פיסוק רגליה של הקטינה וליקוק איבר מינה והדגדגן עד שהקטינה ביקשה מסבה, הנאשם, להפסיק. בחלק אחר באותן הזדמנויות שמספרן אינו ברור, נהג הנאשם להושיב את הקטינה על כיסא במחסן ביתו, ולבצע בה פעם אחר פעם את אותם מעשים מיניים, תוך שהוא נוגע בחזה של הקטינה ומנשק אותה בצווארה ובגופה, ובחלק מהמקרים הוא אף היה לוחץ על איבר מינה. בחלק מאותם מקרים, ובמספר פעמים, חשף הנאשם את איבר מינו בפני הקטינה וביקש ממנה לגעת בו וללטפו, ואף לקח את ידה של הקטינה והניחה על איבר מינו החשוף ואונן באמצעות ידה הקטנה של נכדתו הקטינה. מעשים פוגעניים אלו פסקו למרבה המזל באופן זמני ולמשך כשנה וחצי שבהן נוצר נתק ביחסים שבין משפחת הקטינה ולבין משפחת הנאשם וסבתה. דא עקא, שבסיום הנתק ולאחר חידוש הקשר בין המשפחות, כאשר הקטינה הייתה כבת 15 שנים, חזר הנאשם לפקוד בלילות את מיטת הקטינה ולבצע בה את אותם מעשים מיניים, עד שהחלה הקטינה לגלות התנגדות למעשיו. מעשים פוגעניים וקשים אלה פסקו רק לאחר שהקטינה חשפה את מעשיו הנוראיים של הנאשם בפני הוריה.

42. **הערכים החברתיים המוגנים** - עבירות המין שביצע הנאשם בנכדתו הקטינה, ככל עבירות המין, כרוכות בפגיעה חמורה בערכים חברתיים חשובים ורבים, ובראשם הצורך בהגנה על שלומו, בטחונו, נפשו, כבודו והאוטונומיה על גופו של נפגע העבירה.

43. בתי המשפט, עמדו לא אחת על חומרתן של עבירות המין במשפחה, בעיקר אלה המבוצעות בקטינים, ויפים לעניין הזה הדברים שנאמרו לאחרונה בבית המשפט העליון ב- ע"פ 5815/22 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם במאגרים המשפטיים, 31.05.2023):

"נקודת המוצא לדיוננו היא פסיקתו הענפה של בית משפט זה, אשר הדגישה את החומרה הרבה שנודעת לעבירות מין, במיוחד לכאלה המבוצעות בקטינים, וביתר שאת - בתוך המסגרת המשפחתית. אכן, עבירות המין "חודרות לנימי הנפש, גורמות לתחושה קשה של אובדן שליטה ופגיעה בכבוד ובאוטונומיה, הופכות על פיו את עולמו של הקורבן ועלולות לגרום למגוון רחב של תופעות נפשיות וגופניות, המצריכות תהליכי שיקום מורכבים. הדברים נכונים ביתר שאת במקרה שבו קורבן העבירה הוא קטין, שטרם השלים את התפתחותו הגופנית, הנפשית והשכלית. או אז הפגיעה עלולה להיות חמורה במיוחד ולהעמיד בסיכון את סיכוייו לגדול להיות אדם שלם ומאושר" ... חומרת עבירות המין בקטינים והשלכותיהן הקשות, מקבלות משנה תוקף כשהעבירות מבוצעות במסגרת המשפחתית, לא כל שכן בביתו-מבצרו של הקורבן, תוך שהפוגע מנצל את האמון שרוכש לו הקטין ומערער מן היסוד את תחושת הביטחון הבסיסית ביותר שלו ...

לנוכח האמור, הפסיקה שבה והדגישה את הצורך להחמיר בענישה של עברייני מין, במיוחד אלו שביצעו את זממם בקורבן קטין בן משפחה. ענישה מחמירה כאמור נחוצה, בין היתר, על-מנת להלום את חומרת המעשים; להרתיע עבריינים פוטנציאליים מפני ביצוע עבירות כאמור; לבטא הכרה בסבלם ובכאבם העצום של הקורבנות; ולהעביר מסר שלפיו החברה מוקיעה את מי שרואה באדם אחר - ובמיוחד בקטין בן משפחה, על כל הנגזר מכך - ככלי לסיפוק צרכיו..."

44. במקרה שלפנינו, מידת הפגיעה בערכים המוגנים האמורים הינה גבוהה ביותר ונמצאת בעוצמה רבה, הן בשל טיב המעשים והן בשל הנסיבות שבהן בוצעו מעשים אלה. הנאשם, סבה של הקטינה, ניצל את תמימותה כדי לבצע בה מעשים שלא ייעשו, תוך שהוא מועל באמון שנתנו בו הקטינה והוריה. בתוך כך, ניצל הנאשם לרעה את כוחו ומעמדו כסב, ניצל את פערי הגילאים, והכל לשם סיפוק יצריו האפלים. המעשים המוגנים שביצע הנאשם במתלוננת בבית הסבים דווקא, מוסיף נופך של חומרה למעשים, מקום שבו ניצל הנאשם את זמינות הנכדה וראה בה כגישה נוחה כל פעם שבה הייתה מבקרת הקטינה בבית הסבים.

45. **באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** - הרי שיש ליתן משקל נכבד לחומרת המעשים עצמם ואופן ביצועם, כפי שפרטנו לעיל. בהשוואה לשרשרת המעשים המגונים שנדונו בפסיקה, מדובר בענייננו בהחלט במעשים קשים שנמצאים ברף חומרה גבוה. בהקשר זה יש להביא בחשבון כי המעשים המגונים החמורים לכשעצמם, בוצעו במספר רב של הזדמנויות ובמשך תקופה ארוכה של כ- 5 שנים, החל מהיות הקטינה כבת 11 שנים בלבד. כתב האישום המתוקן מתאר מסכת מעשים הכוללת סוגי פגיעה שונים שבהם פגע הנאשם בקטינה, כאשר כל מקרה ומקרה חזר על עצמו במספר הזדמנויות. אין המדובר, אפוא, במעידה חד פעמית מצד הנאשם, אלא במקרים שחזרו על עצמם במספר רב של הזדמנויות ועל פני תקופה ממושכת כאמור. הנאשם אף אמר במהלך התקופה לקטינה שלא תספר את הדברים להוריה.

46. הלכה למעשה, מרבית הנסיבות לחומרא הקשורות בביצוע העבירות, המפורטות בסעיף 40ט (א) לחוק העונשין, מתקיימות בענייננו, ובהקשר זה יש למנות את הנסיבות הבאות:

א. לעניין התכנון שקדם לביצוע העבירות, הרי שנסיונות המעשים מלמדות כי מדובר במעשים שקדם להם תכנון, שעה שהנאשם בחן את תגובת הקטינה למעשיו במהלך שהותם בחוף הים, הבין את מידת תמימותה וקלט חוסר התנגדותה למעשיו. הנאשם אף ניצל את ביקורי הנכדה בבית הסבים ובאותם ימים שבהם ישנה בביתו, בחר הנאשם לגשת למיטת הקטינה בשעות הלילה המאוחרות לאחר שווייטא שסבתה כבר נרדמה, ולבצע בה את זממו. כך עשה גם בשעה שבחר הנאשם להזמין את הקטינה להתלוות אליו למחסן הבית כדי לסייע לו ואז ביצע בה את מעשיו המגונים על כיסא בתוך המחסן, ובשעה שדאג להסביר לקטינה לשמור את הדברים בסוד. כל אלה מעידים על תכנון מוקדם של הנאשם.

ב. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות הינו מלא, במובן זה שלא הייתה למאן דהוא השפעה על הנאשם בעת שהחליט לבצע את העבירות. הטענות של הנאשם, כעולה מתסקיר שירות המבחן בענייננו, ולפיהן המתלוננת פיתתה אותו לבצע את העבירות, אך מלמדות עד כמה הנאשם לא מבין את הפסול שבמעשיו, בשעה שהוא מייחס לנכדתו הקטינה התנהגות שאינה יכולה להיות אופיינית לקטינה בגילה של הקטינה שבפנינו, ובשעה שהוא מנסה למזער מחומרת מעשיו שהם בבחינת גילוי עריות ולא פחות מכך.

ג. לעניין הנזק שהיה צפוי מביצוע העבירות, והנזק שנגרם בפועל, הרי שכידוע, בעבירות מין אין צורך בתסקיר נפגע עבירה כדי להעריך שלמעשי העבירה יש השפעה טראומתית על הנפגע. נפסק לא אחת, כי מדובר בעבירות שהנזק טבוע בהן מעצם טיבן, וקיומו הוא בבחינת הנחה שאין צורך להוכיחה (ראו - ע"פ 6695/08 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם במאגרים המשפטיים, 26.01.2009); ע"פ 6877/09 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם במאגרים המשפטיים, 25.06.2012); וכן ראו ע"פ 9283/16 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם במאגרים המשפטיים, 24.01.2018)).

בנסיבות המקרה דנן, ומעבר לנזק האינהרנטי הגלום והטבוע בעבירות שביצע הנאשם בנכדתו הקטינה, הרי שניתן ללמוד על מידת הפגיעה המשמעותית בקטינה גם מתוך תסקיר נפגעת העבירה, עליו עמדנו לעיל, המשקף פגיעה עוצמתית וממשית בקטינה, והמפרט את השלכות הפגיעה על כל רבדי חייה. מן התסקיר אף עולה כי בהיבט זה של מהות ומידת הפגיעה בקטינה רב הנסתר על הגלוי, שכן הקטינה נמצאת עוד בתחילתו של הליך טיפולי שיכול ויגלה בעתיד השלכות על רבדים אחרים בחיי הקטינה.

עוד ניתן למנות בשיקול זה של הנזק, את הפגיעה החמורה בתא המשפחתי, המקבלת ביטוי בקשיים שעוברים על הורי הקטינה, ובנתק שנוצר בינם לבין עצמם ובינם לבין המשפחה המורחבת, כפי שעולה מתסקיר נפגעת העבירה ומדברי אבי הקטינה בעדותו לפנינו.

ד. באשר לסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, הרי שעסקינן במעשים שבוצעו לשם סיפוקו המיני של הנאשם תוך התעלמות מהיות נפגעת העבירה קטינה, נכדתו ושלא בהסכמתה.

ה. לעניין האלימות והאכזריות בביצוע העבירות, נתתי דעתי לכך שהנאשם לא נקט כנגד הקטינה באלימות פיזית או מילולית בעת שביצע בה את זממו. ברם, לאמור לא ראיתי לייחס משקל ממשי לזכותו של הנאשם, שעה שעסקינן בעבירות מין שבוצעו בתוך המשפחה, תוך ניצול גילה הצעיר למדי, תמימותה, הכבוד אותו רחשה הקטינה לנאשם, ובאופן שיתר את הצורך בנקיטת כוח פיזי כלפיה, לשם הצלחת המזימה העבריינית.

ו. לעניין ניצול כוחו או מעמדו של הנאשם, הרי שלא יכול להיות ספק כי נתון זה רק מוסיף חומרה על מעשה הנאשם שניצל את פערי הגיל, פערי הכוחות ואת מעמדו כדי לבצע את זממו בקטינה.

ז. הנאשם אמר לקטינה שלא לספר על מעשיו להוריה. שמירת "הסוד" רק הגבירה את בדידותה של הקטינה, חצצה בינה לבין הוריה ומנעה את חשיפת הפגיעה במשך שנים.

47. **מדיניות הענישה הנהוגה** - בעבירות מין המבוצעות בתוך המשפחה, ובמיוחד כלפי קטינים, מדיניות הענישה היא מחמירה, ומעדיפה את השיקול ההרתעתי על פני שיקולים אישיים או נסיבות מקלות של הנאשם. השיקול המרכזי בעבירות אלו הוא טובתם של הקורבנות תוך שימת הדגש על הפגיעה העצומה בנפשם (ראו: ע"פ 9419/12 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם במאגרים המשפטיים, 10.2.13)).

48. כאמור לעיל, בית המשפט העליון עמד לא אחת על החומרה היתרה הטמונה בעבירות מין המבוצעות בתוך המשפחה, שבהן מופרת המחויבות המוסרית להגן על שלומם הגופני והנפשי של הקטינים, תוך ניצול לרעה של הקרבה ופערי הכוחות בין הנאשם לקטין, לטובת סיפוקו המיני ומימוש גחמותיו של הפוגע.

49. כידוע, מנעד הענישה בעבירות מין בקטינים, במיוחד בתוך המשפחה, הוא מנעד רחב. בענייננו, כל אחד מהצדדים ביקש לתמוך את עתירתו לעונש ההולם בו הוא מצדד, בפסיקה שניתנה במקרים של עבירות מין, ברמה כזו או אחרת של חומרה.

50. חלקה הארי של הפסיקה שהוצגה על ידי הצדדים אינו משקף לעניות דעתי את מדיניות הענישה הנוהגת כיום בעבירות הדומות לאלה שבהן הורשע הנאשם בענייננו. כך לשם הדוגמה הפנה אותנו ב"כ הנאשם, במסגרת טיעונו שבכתב, ל- 6 גזרי-דין, 4 מתוכם ניתנו לפני כעשור, ושניים נוספים ניתנו במהלך שנת 2015 שנסיבותיהם ולרבות העבירות מושא ההרשעות בדין בהם שונות למדי מנסיבות המקרה דנן ואינם שקולים למעשים החמורים שבהם הורשע הנאשם בענייננו.

מנגד הפנתה ב"כ המאשימה בטיעוניה לעונש הכתובים ל- 7 פסקי-דין, שבחלקם ישנים מאוד ובחלקם האחר עוסקים במסכת מעשים חמורים בהרבה מהמעשים המיוחסים לנאשם דכאן, וכוללים עבירות של אינוס ומעשה סדום מלבד עבירות שעניינן מעשים מגונים. שניים בלבד מתוך שבעת פסקי-הדין שנסקרו ע"י ב"כ המאשימה יכולים לתת אינדיקציה אמיתית למדיניות הענישה הנוהגת: האחד, ע"פ 3991/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (15/01/2020) - שבמסגרתו נדון בבית המשפט העליון ערעור שהוגש בעניינו של סב מבוגר, הנמצא בעשור השמיני לחייו, נעדר עבר פלילי, שביצע בנכדתו, החל מהיותה כבת 7 שנים שורה של מעשים מגונים, שכללו גם חיכוך איבר מינו באיבר מינה. כתב האישום באותו עניין ייחס לנאשם עבירות של אינוס ומעשי סדום בנוסף למעשים המגונים, ואולם במסגרת הכרעת הדין הנאשם זוכה מעבירות אלה והורשע רק בעבירות של מעשים מגונים (מספר מקרים). בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6-10 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 7 שנות מאסר ופיצוי בסך של 150,000 ₪. במסגרת הערעור שהוגש כאמור לבית המשפט העליון נפסק כי העונש שהוטל על הנאשם הוא עונש מקל יתר על המידה, ולפיכך עונש המאסר שהוטל על הנאשם הוחמר והועמד על 9 שנות מאסר בפועל. סכום הפיצוי שנפסק על ידי הערכאה המבררת נותר על כנו. למותר לציין כי התערבותה של ערכאת הערעור באותו עניין נעשתה מבלי להתערב במתחם הענישה שנקבע; השני, תפ"ח (נצ') 54892-11-20 **מדינת ישראל נ' פלוני** (28.03.2022), שבו הורשע סב בן 71 המתנייד בכיסא גלגלים, ללא עבר פלילי, בעבירות של מעשים מגונים בנכדתו שהשתרעו על פני 20 חודשים בלבד, בהיותה בת 9 - 11 שנים. המעשים המגונים שביצע הנאשם במתלוננת כללו, בין היתר, הפשטת המתלוננת מבגדיה התחתונים, בין אם בעצמו ובין אם על ידי מתן הוראה למתלוננת לפשוט אותם; חיכוך איבר מינו החשוף באיבר מינה החשוף של המתלוננת; הוראה למתלוננת לשפשף את איבר מינו ולנגב את זרעו עם הגעתו לפורקן מיני; נישוק איבר מינה החשוף של המתלוננת ותלישת שיער ערוותה; מישוש חזה החשוף של המתלוננת ועוד. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם בגין העבירות בהן הורשע הנאשם נע בין 6 ל-10 שנות מאסר בפועל, והטיל על הנאשם עונש של 7 שנות מאסר בפועל, ופיצוי למתלוננת בסך של 55,000 ₪. ערעור שהוגש על פסק הדין על ידי הנאשם (ע"פ 3117/22) נדחה.

51. בנוסף לפסקי הדין שאליהם הופנינו על ידי ב"כ הצדדים כאמור, עיינו בפסיקה רלוונטית נוספת אשר יש בה, בנסיבותיה, דמיון מסוים לנסיבות המקרה שלפנינו, זאת מבחינת סוג העבירות - מעשים מגונים, מדרג החומרה הגבוה, ביצוע העבירות בקטין, ע"י בן משפחה בוגר, במספר הזדמנויות שונות ולמשך תקופה ממושכת. כך למשל:

- במסגרת ע"פ 2647/21 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים המשפטיים, 21.8.22) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, אשר השית על המערער, נעדר אף הוא עבר פלילי, 7.5 שנות מאסר לריצוי בפועל. על-פי עובדות כתב האישום באותו עניין, במהלך שנתיים, ביצע המערער מספר רב של מעשים מגונים באחייניתו ואף איים עליה שמא תספר על כך לאחר. המערער, בין יתר מעשיו, פשט את מכנסיה ותחתוניה של המתלוננת, הרים את חולצתה, השכיבה על מיטתה של הדודה, פיסק את רגליה, ליטף את איבר מינה, נישק אותה על פיה ומצץ את איבר מינה. במקרה אחר נישק את המתלוננת על פיה ובכל גופה, ליטף אותה בגופה, ליקק ומצץ את החזה שלה ואת איבר מינה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל- 9 שנות מאסר בפועל, וכאמור גזר על הנאשם, שלא הודה ולא לקח אחריות למעשיו, 7.5 שנות מאסר בפועל, ובית המשפט העליון לא התערב בתוצאה העונשית הנ"ל.

- בפרשיה אחרת, שנדונה במסגרת ע"פ 5617/19 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם במאגרים המשפטיים, 26.08.2021), קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של ריבוי מעשי סדום ומעשים מגונים בשלוש נפגעות - בתו, אחייניתו ונכדתו. באישום הראשון - בהזדמנויות רבות נהג הנאשם ללקק את איבר מינה של נכדתו מאז היתה בת 3 ועד לגיל 6, להחדיר את איבר מינו לפיה, להורות לה ללקק את איבר מינו ולהציג לה סרטונים פורנוגרפיים. באישום השני - נגע באיבר מינה של אחייניתו מאז היתה בת 4 ועד לגיל 13, ביקש ממנה ללטף את איבר מינו, נגע בחזה, הציג לה סרטון פורנוגרפי וביקש שתצלם את איבר מינה. באישום השלישי הורה הנאשם לבתו כשהייתה בת 5 לאחוז באיבר מינו בעת שהטיל את מימיו. באישום הרביעי החזיק חומרי תועבה רבים. בית המשפט המחוזי קבע בגין האישום הראשון מתחם עונש הנע בין 7 ל-11 שנות מאסר בפועל, וביחס ליתר האישומים קבע מתחמים נפרדים. הנאשם בשנות השבעים לחייו נדון לעונש של 11 שנות מאסר. בית המשפט העליון הפנה לחומרת העבירות, לעונשים הקבועים בחוק ובכלל זה לעונשים המזעריים ויחסם למתחם העונש וקבע כי בגין האישום הראשון מתחם העונש נע בין 10 ל-20 שנות מאסר בפועל; בגין האישום השני מתחם העונש נע בין 7.5 ל-15 שנות מאסר בפועל, והחמיר את עונשו של הנאשם ל- 15 שנות מאסר בפועל.

- במסגרת ע"פ 2632/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים המשפטיים, 14.02.2016) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, אשר השית על המערער, הנעדר עבר פלילי, 7 שנות מאסר לריצוי בפועל. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער, בחמישה מקרים שונים, ביצע מעשים מגונים (לפי סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין, שלא כבעניינו) בבתו הקטינה בעת היותה בין הגילאים 5- 7. המערער שכב במיטה לצידה של בתו, התכסה עמה בשמיכה ופעל להכנסת ידו אל מתחת לתחתוניה, נגע באיבר מינה ובקש ממנה להכניס את ידה מתחת לתחתוניה ולגעת באיבר מינו. באחד המקרים הניח המערער את איבר מינו החשוף על איבר מינה החשוף של המתלוננת והתחכך בה, ובמקרה אחד בא המערער על סיפוקו ופלט זרע. נוסף למעשים אלו, עת שהה המערער בבית הורי אשתו, הוא הכניס את ידו אל מתחת לבגדיה של אשתו שהייתה אז כבת 12 שנים ומישש את חזה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם ביחס למעשים שביצע הנאשם בביתו נע בין 5 ל- 9 שנות מאסר בפועל, ומתחם נפרד למעשים שביצע בגיסתו וכאמור גזר על

הנאשם 7 שנות מאסר בפועל, ובית המשפט העליון לא התערב בקביעתו זו.

- במסגרת תפ"ח (מחוזי תל אביב-יפו) 43898-06-21 **מדינת ישראל נ' יוסף רענן** (פורסם במאגרים המשפטיים, 12.09.2022), ביצע הנאשם, בן 73, בבתו המתלוננת באופן תדיר מעשים מגונים (בין היתר גם לפי סעיף 351(ג)(2) לחוק העונשין) בניגוד לרצונה תוך ניצול גילה ומעמדו כאביה. המעשים המגונים בוצעו בבית המשפחה ובדירה נוספת שנמצאת בבעלות הנאשם. כך, בין היתר, בעת רחצה משותפת עם המתלוננת, נהג הנאשם ללקק את איבר מינה של המתלוננת וכן לחכך את איבר מינו באחוריה ובאיבר מינה לשם גירוי וסיפוק מיני. כאשר המתלוננת הייתה תלמידת כיתה א ו-ב', נהג הנאשם להיכנס לחדרה בעת שהייתה במיטתה, ללטף ולעסות את כפות רגליה ולבצע בה מעשים מגונים על ידי כך שנגע באצבעותיו באיבר מינה וחזה. באירועים רבים נוספים, נהג הנאשם לנשק את המתלוננת על פיה תוך כדי החדרת לשונו לפיה. בנוסף, הנאשם אחז בידה של המתלוננת הניח אותה על איבר מינו ושפשף באמצעותה את איבר מינו עד הגיעו לפורקן. בחדרה של המתלוננת במועדים שונים, עת המתלוננת שכבה במיטתה הכניס הנאשם את ידו מתחת לחולצתה ועיסה את חזה ואחר כך נגע באיבר מינה מתחת לתחתוניה. באירועים רבים נוספים, נהג הנאשם לבצע במתלוננת מעשים מגונים בכך שנישק אותה על פיה, ליטף את כפות רגליה וחזה, נגע עם אצבעותיו באיבר מינה וכן הניח את ידה על איבר מינו ושפשף אותה באמצעותה עד הגיעו לפורקן. במקרה זה בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל- 10 שנות מאסר בפועל, ולאחר שהתחשב בגילו של הנאשם ובחלופי הזמן מאז ביצוע העבירות (עברו כ- 35 שנים כך שהתלונה הוגשה על סף תום תקופת ההתיישנות), גזר על הנאשם 6 שנות מאסר בפועל, ופיצוי בסך 100,000 ₪.

52. לאור מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג העבירות שבהן הורשע הנאשם בנסיבות ביצוען ולרבות, היקף המקרים ומשך הזמן שבו התבצעו אלה, הנזקים הקשים והחמורים שנגרמו בעטיין לנפגעת העבירה וילוו אותה למרבה הצער לעוד שנים רבות, חומרת הפגיעה בערכים המוגנים שגלומה במעשי הנאשם, הסיבות לביצוע את העבירות ומציאת הקטינה כטרף קל וזמין, ניצול מעמדו ופערי הגיל, עמדתו הקורבנית מול כל אלה, ועונש המינימום בגין המעשים שביצע, כל אלה מביאים אותי לקבוע כי **מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 7 ל - 12 שנות מאסר לריצוי בפועל.**

סטייה ממתחם הענישה, האמנם?

53. בטרם גזירת עונשו של הנאשם, נתייחס לעתירת ב"כ הנאשם לסטות ממתחם העונש ההולם לקולא, וזאת משיקולי צדק הנעוצים במצבו הבריאותי של הנאשם. כאמור, את טענתו בעניין מצבו הרפואי של הנאשם ועתירתו לסטייה ממתחם הענישה הראוי, העלה ב"כ הנאשם כבר במסגרת טיעונו לעונש הכתובים, אך זאת באופן כללי למדי ובלתי מפורט. רק במהלך הדיון המשלים שנערך לטובת השלמת הטיעון באספקלריה זו, ביקש ב"כ הנאשם להעמיד תשתית ראייתית לעתירתו האמורה. לשם כך הוגש על ידו תיעוד רפואי ביחס לנאשם, אשר נסקר על ידינו בהרחבה לעיל. כאמור, התיעוד הרפואי שהוגש מטעמו של הנאשם לא העלה דבר חריג ביחס לנאשם וממילא לא נכללה במסגרתו חוות דעת רפואית

כלשהי, לא נירולוגית ולא פסיכיאטרית, שממצאיה עשויים היו להצדיק אולי תוצאה חריגה של סטייה ממתחם הענישה הראוי.

54. נתנו דעתנו להלכה הפסוקה שלפיה, במקרים חריגים יכול מצב בריאותי של נאשם להצדיק סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם, ובכללם מקרים שבהם עונש המאסר יביא לקיצור ממשי של תוחלת חייו (ראו בעניין זה- ע"פ 4456/14, ע"פ 4559/14 **אורי לופליאנסקי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים המשפטיים, 29.12.2015); וע"פ 4506/15 **צבי בר נ' מדינת ישראל**, (11.12.2016)). עם זאת, כל מקרה צריך להיבחן לגופו ולא בכל מקום שבו עסקינן בנאשם הלוקה בבריאותו, יביא הדבר בהכרח לסטייה לקולא ממתחם העונש משיקולי צדק (ראו והשוו ע"פ 2632/15 פלוני נ' מדינת ישראל (14.02.2016) שאוזכר לעיל וכן תפח"ע 54892-11-20 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם במאגרים המשפטיים, 28.03.2022)).

בענייננו, הגיש הנאשם אסופת מסמכים רפואיים [ענ/1 ובהמשך גם ענ/3]. מעיון בזו ניתן היה להיווכח בכך שהנאשם אכן איננו בקו הבריאות משסובל הוא ממספר מחלות כרוניות, ועבר מספר ניתוחים, ביניהם ניתוחים להסרת גידול בראשו. יחד עם זאת, להבנתנו, אין מדובר במצב בריאותי קיצוני המצדיק סטייה לקולא משיקולי צדק. נזכיר כי מחלותיו אלה של הנאשם, לא מנעו ממנו לבצע את המעשים החמורים שבגינם הורשע. מכל מקום, חזקה כי תיעשה על ידי שב"ס התאמה של תנאי כליאתו של הנאשם למגבלותיו הפיזיות, וכי הוא יוכל לקבל טיפול רפואי הולם ועל פי הצורך, במתקן שב"ס, כפי שגם צוין במפורש במסמך ההתייחסות שהוגש מטעם שב"ס [ענ/2].

55. על כן, לא מצאנו הצדקה בנסיבות העניין לסטות ממתחם העונש שנקבע, וזאת אף בהינתן חומרת המעשים והאינטרס הציבורי הגלום בהטלת עונש הולם למעשיו של הנאשם.

גזירת העונש בתוך המתחם

56. בנסיבות העניין, ובהעדר נסיבות המצדיקות סטייה ממתחם העונש לקולא או לחומרא, יש לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם.

57. כידוע, העונש הראוי לנאשם נקבע על פי הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, בהתאם לנסיבות והנימוקים המפורטים בסעיף 40א' לחוק העונשין. בין יתר השיקולים העומדים על הפרק, יש לבחון את הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות גילו, מידת הפגיעה במשפחתו, הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מביצוע העבירות וההרשעה, נטילת אחריות וחזרה למוטב, נסיבות חיים קשות של הנאשם, עבר פלילי וכן שיתוף פעולה עם גורמי האכיפה. במסגרת זו מן הראוי בענייננו ליתן את הדעת לנסיבות שיפורטו להלן:

א. הנאשם נעדר כל עבר פלילי. פרט למעשים החמורים שבגינם הורשע כאמור, ניהל הנאשם מערכת חיים נורמטיבית. לצד זאת, יש לזכור כי עסקינן בהיקף מעשים אשר בוצעו על ידי הנאשם לאורך שנים;

ב. אשר למידת הפגיעה של העונש בנאשם, לקחנו בחשבון גם את גילו המבוגר (כבן 76) וכן את מצבו הרפואי כפי שפורט לעיל. אין ספק, שריצוי מאסר בגיל שכזה היא חוויה קשה הכרוכה בסבל רב. יחד עם זאת, הרי שלא מדובר בפגיעה יוצאת דופן וחריגה, בעיקר בשל העובדה שהנאשם עצמו הוא שהביא במעשיו, להרס משפחתו ולמצבו כיום שבו הוא חי בבדידות.מכל מקום, הפגיעה של העונש בנאשם נסוגה מפני השיקולים של גמול והרתעה;

ג. לטובת הנאשם שקלנו את הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, אשר חסכה את הצורך בהעדת הקטינה, לצד החיסכון בזמן השיפוטי;

ד. אשר לנטילת האחריות מצד הנאשם, הרי שלא ראינו לשקול נתון זה לקולא, חרף הודאתו האמורה של הנאשם. שכן, כפי העולה מתסקיר שירות המבחן, הנאשם הצהיר אומנם כי הוא מקבל אחריות על ביצוע העבירות, אך בנסיבות העניין נדמה כי דבריו אלה נאמרו על ידו מהשפה ולחוץ בלבד. זאת בשים לב לכך שהנאשם השליך את מעשיו על רצונותיה של נכדתו הקטינה, ואף ייחס לה פתינות. משכך קשה היה ללמוד על הפנמת חומרת המעשים, ודומה כי הגדרתו של שירות המבחן בהקשר זה היא נכונה;

שכן, כפי העולה מתסקיר שירות המבחן, הנאשם מנסה להסביר ולהצדיק את מעשיו בכך שהוא עבר ניתוחים רבים ונאלץ ליטול טיפול תרופתי שגרם לו לירידה בתפקוד המיני, המתבטא בקושי להגיע לזקפה ועוררות. כתוצאה מכך, וכשנה לפני שגילה עניין בקטינה, הוא הפסיק לקיים יחסי מין עם בת זוגו. עוד עולה מהתסקיר כי הנאשם הבין בדיעבד כי קשיי התפקוד בתחום המיני הביאוהו לחשוב על הקטינה בהיותה צעירה, בתור אובייקט שבכוחה להצליח לעורר בו תגובה פיזית!!

ה. לא שמענו על מאמצים מצד הנאשם לתקן את תוצאות העבירות ואף לא על אמפתיה ממשית כלפי נפגעת העבירה, כך שמתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם סבור כי עם חלוף הזמן הקטינה עוד תשכח את הפגיעות שגרם לה. חמור מכך, הנאשם הביע רצון לחזור ולנהל מערכת יחסים משפחתית עם אשתו, בני משפחתו ועם נכדתו הקטינה, מבלי להביע רצון להשתלב בטיפול כלשהו, ומכל מקום, שירות המבחן לא בא בהמלצה על שיקום במסגרת שירותיו;

ו. הנאשם לא הצביע על נסיבות חיים קשות במיוחד שהייתה להן השלכה על ביצוע העבירות. כפי שכבר אמרנו לעיל, גילו המתקדם, מחלותיו וקשיי התפקוד המיני אינם יכולים בשום פנים ואופן לעמוד בבסיס מעשיו, עת ניצל את גילה הצעיר של נכדתו כדי להגיע לעוררות מינית וזקפה. דבריו ועמדותיו של הנאשם, כעולה מהתסקיר לעניין העונש שהוגש בעניינו, רק מלמדים על עיוותי חשיבה, ועל חוסר הפנמה לפסול שבמעשיו, בעת שייחס לקטינה עולם מיני כשל אישה בוגרת, והשליך עליה יכולת לתת הסכמה, רצון, יוזמה ואף פיתוי;

ז. עוד ראינו לשקול, מבלי לסטות מגבולות המתחם שנקבע כאמור, שיקולים של הרתעת היחיד

והרבים, וזאת בשים לב לחומרת מעשיו של הנאשם, משך הזמן שבו התבצעו, והיעדר נטילת אחריות או הבעת אמפתיה כלפי הקטינה, וכן בשים לב לפסיקתו של בית המשפט העליון לעניין הצורך בהטלת עונשים חמורים בעבירות מסוג זה שתסייע להרתיע עברייני מין פוטנציאליים. לא אחת עמד בית המשפט העליון על כך שהענישה בעבירות מין ובקטינים בפרט, על הכיעור הרב שבהן, אמורה לבטא שיקולי גמול, הרתעה וכן את הסלידה הרבה של החברה ממעשים אלו (ראו: ע"פ 4018/20 לונסי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים המשפטיים, 30.12.2021); וכן ע"פ 2783/22 דאבוש נ' מדינת ישראל (פורסם למאגרים המשפטיים, 12.05.2023)).

58. האיזון הנכון בין היבטי הענישה מבחינת הגמול, ההרתעה וההגנה על הציבור לבין נסיבותיו האישיות של הנאשם (מצבו הרפואי, גילו המבוגר), מחייב גישה עונשית ממשית ומחמירה הנותנת כאמור משקל מרכזי לצורך בהרתעת מבצעי עבירות מין בקטינים, לצד המלצה לטיפול שיקומי בנאשם במסגרת המאסר, והמשך מעקב וטיפול במחלותיו הכרוניות של הנאשם, ובכך יהיה ניתן לשלב ולאזן בין השיקולים הרלוונטיים והשונים.

59. אשר לפיצוי, נקבע בפסיקת בתי המשפט כי תכליתה של הוראת סעיף 77 לחוק העונשין היא להעמיד לנגד עיניו של בית המשפט את נפגע העבירה, את נזקו ואת סבלו, זאת כביטוי להכרה בנזקו. לפיכך, שיקול מצבו הכלכלי של הנאשם נסוג מפני ההצדקה לפסוק לקטינה פיצוי משמעותי אשר ייתן ביטוי לעוצמת הפגיעה בקטינה ויסייע לה להשתקם.

60. באיזון בין השיקולים השונים, אמליץ לחברותי למקם את עונשו על הנאשם בחלקו האמצעי - תחתון של מתחם העונש, ולגזור עליו אל העונשים הבאים:

- א. 8.5 שנות מאסר לריצוי בפועל.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים והתנאי הוא שלא יעבור במהלך תקופה זו כל עבירת מין מסוג פשע.
- ג. 10 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים והתנאי הוא שלא יעבור במהלך תקופה זו כל עבירת מין מסוג עוון.
- ד. פיצוי בסך ₪ 80,000 לקטינה - נפגעת העבירה. הפיצוי ישולם ב-40 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.2.2024. אי עמידה באחד התשלומים במועד תעמיד את מלוא הפיצוי לפירעון מיידי.

בנסיבות העניין, נוכח תקופת המאסר בפועל ושיעור הפיצוי המוצעים, הייתי ממליצה לחברותי להימנע מחיוב הנאשם בתשלום קנס.

**אוסילה אבו-אסעד,
שופטת**

הנשיאה - אסתר הלמן - אב"ד :

מסכימה.

**אסתר הלמן, שופטת
נשיאה**

השופטת יפעת שטרית:

מסכימה.

**יפעת שטרית,
שופטת**

סוף דבר, אפוא, הוחלט לגזור על הנאשם את העונשים כמפורט בגזר דינה של כב' השופטת א. אבו אסעד.

תשומת לב גורמי שב"ס למצבו הרפואי של הנאשם. יש לדאוג כי הנאשם יקבל את כל הטיפול הדרוש לו בהתאם למצבו.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן והודע היום ו' טבת תשפ"ד, 18/12/2023 במעמד הנוכחים.

**אוסילה אבו-אסעד,
שופטת**

**יפעת שיטרית,
שופטת**

**אסתר הלמן, שופטת
נשיאה**